

Zitting 1974-1975

13 494

Partiële wijziging van het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de economische delicten

Nr. 3

Memorie van toelichting

Algemeen

§1. In het hier te bespreken wetsontwerp wordt voorgesteld het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de economische delicten op enkele, technische, punten te herzien. Ten dele zijn deze wijzigingen ontleend aan een interimrapport van de commissie tot partiële herziening van het Wetboek van Strafvordering. Het betreft hier de wijzigingen voorgesteld in artikel I, onder B-D en F. Voor een nadere toelichting van deze wijzigingen, die slechts ondergeschikte betekenis hebben, moge worden verwezen naar het gedeelte van deze memorie waar de verschillende onderdelen van het wetsontwerp afzonderlijk zijn besproken. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om nog enkele andere processueel-technische wijzigingen voor te stellen (zie artikel I, onder A en H, en artikel II).

§2. De wijzigingen in de regeling van het instellen van het hoger beroep en het beroep in cassatie, voorgesteld in artikel I onder E, G, I en J, zijn ingegeven door het arrest van de Hoge Raad van 13 februari 1973, N.J. 1974, no. 68. Op dit arrest hadden ook betrekking vragen van het lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal mr. C.H.F. Polak (zie Aanhangsel tot het Verslag van de Handelingen der Eerste Kamer 1973-1974, blz. 177).

De Hoge Raad heeft in dit arrest er op gewezen, dat de regeling van de artikelen 408 en 432 van het Wetboek van Strafvordering niet in alle opzichten bevredigend is. Volgens het bestaande artikel 408, onder a, Sv. begint de termijn van hoger beroep (veertien dagen) te lopen op de dag van de einduitspraak, indien de dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen de verdachte in persoon is betekend of deze op de zitting is verschenen. In het berechte geval was wel de dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen aan de verdachte in persoon betekend, maar niet, nadat het onderzoek op de zitting voor onbepaalde tijd was geschorst, de oproeping om op de nadere terechtzitting te verschijnen. De verdachte was dan ook op die nadere terechtzitting niet verschenen, waarna hij, onkundig van het tijdstip van de einduitspraak, de daarop aansluitende beroepstermijn van veertien dagen had laten voorbijgaan. Het eerst na afloop van die termijn ingestelde hoger beroep moest dan ook door de rechtbank niet-ontvankelijk worden verklaard. De Hoge Raad heeft het tegen dit rechtbankvonnis aangevoerde cassatiemiddel, hierop neerkomend dat voor de toepassing van artikel 408, onder a, langs de weg van interpretatie onder de term 'dagvaarding' mede zou mo-

gen worden begrepen: de oproeping om op de nadere terechtzitting te verschijnen, verworpen. Naar de mening van de Hoge Raad is het gewenst dat de wetgever ingrijpt, omdat uit het berechte geval is gebleken dat de bestaande regeling niet voldoende waarborgen bevat, dat de verdachte van de mogelijkheid van verweer in hoger beroep ook werkelijk gebruik zal kunnen maken. In een wetswijziging zou dan tevens de regeling van het instellen van beroep in cassatie moeten worden betrokken, omdat die laatste regeling nog beknopter is dan die omtrent het instellen van hoger beroep.

In een latere strafzaak die werd beslist bij arrest van de Hoge Raad van 10 december 1974, N.J. 1975, no. 120, moest een ingesteld cassatieberoep niet-ontvankelijk worden verklaard wegens overschrijding van de daarvoor gestelde termijn van acht dagen na de uitspraak c.q. de voorlezing van het vonnis of arrest, hoewel het twijfelachtig was of dit verzuim aan de verdachte/requirant kon worden toegerekend. Van de zijde van de verdachte werd namelijk betoogd dat hem ter zake geen schuld trof aangezien de overschrijding van de termijn te wijten zou zijn geweest aan een foutieve betekening van de dagvaarding in hoger beroep alsmede aan een verzuim van de griffier van het Hof om zijn raadsman van de datum ter terechtzitting in hoger beroep op de hoogte te stellen, zodat hij tengevolge van een en ander eerst geruime tijd na de uitspraak van het Hof vernam dat zijn zaak reeds was behandeld.

Naar aanleiding van deze arresten is de regeling van het instellen van hoger beroep en beroep in cassatie in strafzaken in het wetsontwerp als volgt herschreven:

1. In het nieuwe artikel 408, tweede lid, is thans uitdrukkelijk bepaald dat, indien het onderzoek op de zitting voor onbepaalde tijd wordt geschorst, en de oproeping om op de nadere terechtzitting te verschijnen niet aan de verdachte in persoon is betekend, het hoger beroep, tenzij de verdachte toch nog op de nadere terechtzitting is verschenen, kan worden ingesteld uiterlijk veertien dagen nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit volgt dat het vonnis hem bekend is. Een geval als berecht door de Hoge Raad in zijn arrest van 13 februari 1973, N.J. 1974 no. 68, zal zich in het vervolg dus niet meer kunnen voordoen.
2. Voor het instellen van cassatie zal hetzelfde gelden als hierboven voor het instellen van hoger beroep is opgemerkt. Het artikel is verder, conform de reeds thans geldende regeling voor het instellen van hoger beroep, aldus aangevuld, dat in gevallen waarin de dagvaarding om op de terechtzitting te verschijnen niet aan de verdachte in persoon was betekend (en deze evenmin op de zitting is verschenen) het beroep in cassatie kan worden ingesteld uiterlijk veertien dagen nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat het vonnis de verdachte bekend is (zie het nieuwe artikel 432, eerste lid, onder b). Daardoor zal het beroep in cassatie in een strafzaak als behandeld door de Hoge Raad in zijn arrest van 10 december 1974, N.J. 1975, no. 120, in beginsel ontvankelijk kunnen worden verklaard.
Om te waarborgen dat de verdachte niet na de behandeling van een door het openbaar ministerie ingesteld cassatieberoep zijnerzijds alsnog beroep in cassatie instelt op grond van het nieuwe artikel 432, eerste lid, onder b, zodat de Hoge Raad zich opnieuw zou moeten uitspreken, is ook artikel 434 herschreven. Volgens het nieuwe artikel 434, eerste lid, dat op dit punt aansluit bij artikel 409, tweede lid, dat een overeenkomstige regeling inhoudt voor het hoger beroep, moet, indien alleen het openbaar ministerie cassatie instelt, daarvan aan de verdachte in persoon aanzegging worden gedaan. Blijft die aanzegging achterwege dan wordt het beroep eerst behandeld, wanneer zich enige omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat het beroep de verdachte bekend is.
3. De termijn waarbinnen het beroep in cassatie moet worden ingesteld is thans acht dagen (zie artikel 432). Voorgesteld wordt deze termijn te brengen op veertien dagen, waarmede hij gelijk wordt aan de termijn voor het aanwenden van verzet onderscheidenlijk hoger beroep (zie de artikelen 399 en

408 Sv.). Ook in burgerlijke zaken is de termijn waarbinnen beroep in cassatie kan worden ingesteld in beginsel gelijk aan die van het hoger beroep (zie de artikelen 339 en 402 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering).

§3. Over de hierboven besproken voorstellen is het oordeel gevraagd van de President van de Hoge Raad en de Procureur-Generaal bij dat college. Naar het oordeel van de Hoge Raad komen de voorgestelde wetswijzigingen afdoende tegemoet aan de in de besproken arresten aangewezen tekortkomingen in de bestaande regeling.

Het wil de Hoge Raad intussen voorkomen dat nagegaan moet worden of men te dezen met de voorgestelde voorziening kan volstaan. Het komt, aldus de Hoge Raad, immers herhaaldelijk voor, dat een verdachte door andere oorzaken dan de uit dat arrest blijkende buiten zijn schuld in de onmogelijkheid geraakt te profiteren van een hem door de wet toegekend rechtsmiddel. Niet zelden wendt, blijkens de jurisprudentie, een verdachte een ander rechtsmiddel aan dan de wet hem toekent, of stelt hij een hem toekomend beroep te laat in, terwijl er aanwijzingen zijn dat hem daarvan in redelijkheid geen verwijt te maken is.

Een algemene bepaling op grond waarvan, indien een in het wetboek bepaalde termijn voor het aanwenden van een rechtsmiddel is verstreken zonder dat daarvan aan degene die dat rechtsmiddel wil aanwenden in redelijkheid een verwijt kan worden gemaakt, alsnog dat rechtsmiddel kan worden aangewend, zou voor dergelijke gevallen een oplossing bieden. In dit verband kan worden verwezen naar par. 44 Strafprozessordnung van de Duitse Bondsrepubliek ('War jemand ohne Verschulden verhindert, eine Frist einzuhalten, so ist ihm auf Antrag Wiedereinsetzung in den vorigen Stand zu gewähren').¹ Vgl. ook artikel 84, tweede lid, van de Beroepswet ('De Raad van Beroep is bevoegd bij gemotiveerde beslissing te verklaren, dat een na de beroepstermijn ingediend klaagschrift geacht wordt tijdig te zijn ingekomen, indien de klager redelijkerwijs niet geacht kan worden in verzuim te zijn geweest').

De Hoge Raad ontkent niet dat zo'n algemene bepaling ook bezwaren kan hebben: men zal zich moeten hoeden voor de gevaren van vaagheid, onzekerheid en misbruik. Hij acht daarom een nadere studie van het voor en tegen van zo'n regeling gewenst.

Naar de mening van de ondergetekende is de kwestie die de Hoge Raad heeft opgeworpen nogal complex. Ongetwijfeld zal een algemene bepaling als door de Hoge Raad bedoeld in bepaalde gevallen, waarin de verdachte te laat een rechtsmiddel heeft ingesteld, het mogelijk maken dat de rechter komt tot een beslissing die het rechtsgevoel meer bevredigt dan zonder het bestaan van zo'n generale ontsnappingsclausule het geval zal zijn. Anderzijds heeft zo'n algemene bepaling het bezwaar dat zij uit de aard der zaak nogal vaag is en onzekerheid kan doen ontstaan. Een veroordeelde zou, ook zonder redelijke grond, zo'n volorschrift kunnen aangrijpen om de voorgenomen tenuitvoerlegging van een strafvonnis, waartegen niet tijdig hoger beroep of beroep in cassatie was ingesteld, te belemmeren. In dit verband citeert de ondergetekende met instemming de noot onder het arrest van de Hoge Raad van 13 februari 1973, N.J. 1974, no. 68 (van prof. mr. A.L. Melai): 'Een voorwaarde voor een rechterlijke beslissing is haar geldigheid. Vanuit strafprocesrechtelijk oogpunt is een belangrijk aspect daarvan de onherroepelijkheid van een beslissing of haar vatbaarheid voor tenuitvoerlegging. Aangezien de onherroepelijkheid van een rechterlijke beslissing ter wille van de rechtszekerheid onafhankelijk van arbitraire factoren ondubbelzinnig moet kunnen worden vastgesteld, worden de termijnen waarbinnen rechtsmiddelen kunnen worden ingesteld gekenmerkt door striktheid'.

Aangezien, zoals de Hoge Raad reeds vaststelde, een afweging van de voor- en nadelen van zo'n regeling bezwaarlijk zonder nadere studie kan geschieden, heeft de ondergetekende besloten de commissie tot partiële herziening van het Wetboek van Strafvordering (de commissie-Duk) advies te vragen. Het lijkt intussen niet noodzakelijk of gewenst de indiening van het

¹ Zoals nieuw vastgesteld bij publikatie van 7 januari 1975; Bundesgesetzblatt 1975, nr. 3.

wetsontwerp op te houden totdat die nadere studie zal zijn voltooid. De Hoge Raad kan zoals gezegd zich met de indiening van het wetsontwerp verenigen waar het afdoende tegemoet komt aan de leemten in de bestaande regeling van het instellen van hoger beroep en beroep in cassatie, gelijk die in recente arresten zijn geconstateerd.

§4. In het interim-rapport van de commissie tot partiële herziening van het Wetboek van Strafvordering, waaraan de voorstellen tot wetswijziging als bedoeld in artikel I, onder B-D en F, zijn ontleend, was ook voorgesteld het Wetboek van Strafvordering aan te vullen met een algemene bepaling op grond waarvan de appèl- en cassatierechter verzuimen bij de naleving van bepaalde vormvoorschriften zou kunnen passeren 'indien redelijkerwijze moet worden aangenomen dat door het verzuim noch het openbaar ministerie in de vervolging noch de verdachte in de verdediging is geschaad'.

De commissie verwees hierbij naar de rechtspraak van de Hoge Raad. In de jurisprudentie van dit college valt sedert een reeks jaren een tendens te bespeuren om overtreding van een vormvoorschrift niet te doen volgen door vernietiging van de uitspraak waartegen cassatie werd ingesteld, indien requirant niet geacht kan worden door het vormverzuim in zijn belangen te zijn geschaad¹. Het gaat daarbij in de regel om z.g. substantiële vormverzuimen, dat wil zeggen vormverzuimen waaraan constante jurisprudentie, en niet met zoveel woorden de wet, de nietigheid van de rechterlijke uitspraak verbindt; in een enkel geval werd op deze wijze echter ook vernietiging van de rechterlijke uitspraak afgewend, indien het betrof een formeel vormverzuim, dus een verzuim van vormen waartegen de wetgever nietigheid heeft bedreigd.

Daarnaast refereerde de commissie aan de artikelen 55 en 57 van de Wet op de economische delicten, waarin een soortgelijk voorschrift voorkomt ten aanzien van de berechting in hoger beroep c.q. beroep in cassatie van vonnissen van de economische kamers van de rechtbanken (Zie verder artikel 19 van de Wet Oorlogsstrafrecht en artikel 16, eerste lid, onder 2°, van het Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven, zoals gewijzigd bij Wet van 27 juni 1947, Stb. H 206).

In de gedachtengang van de commissie zou een dergelijk, in het Wetboek van Strafvordering opgenomen, algemeen voorschrift effectiever dan een ongeschreven regel of een geschreven regel met beperkte gelding vermogen te doen het gevaar van een al te star benadrukken in de strafrechtspraak van formalismen, zonder dat daarmee wezenlijke belangen zijn gediend, kunnen helpen keren.

Het voorstel van de commissie is voorgelegd aan de Hoge Raad en de Procureur-Generaal bij dat college. Deze hebben echter de overneming gemeend te moeten ontraden op grond van de volgende overwegingen:

Naar de mening van de Hoge Raad, waarbij de toenmalige Procureur-Generaal bij de Hoge Raad (mr. Langemeijer) zich aansloot, bestaat aan bepalingen op dit stuk, zoals door de commissie ontworpen, geen behoefte, omdat het geldende recht, gelijk dat in de rechtspraak tot ontwikkeling is gekomen, de rechter reeds de vrijheid geeft de schending van een vormvoorschrift te passeren wanneer, alle belangen van rechtszekerheid, rechtvaardigheid en doelmatigheid in aanmerking genomen, vernietiging ongewenst lijkt. De Hoge Raad wijst er verder op dat het college bij deze meer functionele behandeling van vormverzuimen pleegt te letten op de eigenaardigheden van elk geval en daaraan aangepaste maatstaven en motiveringen bezigt. Zo is het denkbaar dat een vormverzuim de verdachte in zijn verdediging heeft geschaad, maar dat toch vernietiging van het vonnis niet rationeel is, omdat de schade die het verzuim heeft veroorzaakt niet meer ongedaan kan worden gemaakt. In zo'n geval is met vernietiging geen redelijk belang van de verdachte gediend en kan zij daarom beter achterwege blijven. Naar geldend recht is dan ook de hogere rechter vrij in zulk een geval desgeraden het verzuim te passeren, maar hij bezigt alsdan een andere maatstaf dan de commissie heeft aangegeven. Het voorstel van de commissie zou daardoor

¹ Men zie onder andere H.R. 27 februari 1939, N.J. 1939, no. 864; 27 november 1939, N.J. 1940, no. 339; 4 maart 1940, N.J. 1940, no. 737; 23 juni 1941, N.J. 1941, no. 677; 16 november 1942, N.J. 1943, no. 4; 28 maart 1944, N.J. 1944, no. 402; 1 februari 1949, N.J. 1949, no. 310; 6 november 1951, N.J. 1952, no. 41; 10 november 1953, N.J. 1954, no. 63; 19 januari 1954, N.J. 1954, no. 348; 3 mei 1955, N.J. 1955, no. 684; 13 mei 1958, N.J. 1958, no. 325; 13 oktober 1959, N.J. 1960, no. 206; 4 mei 1965, N.J. 1965, no. 294; 30 augustus 1967, N.J. 1968, no. 41.

aan de verdere ontwikkeling van een jurisprudentie, die gericht is op een functionele hantering van de sanctie van vernietiging wegens vormverzuim, in de weg kunnen staan.

De ondergetekende meent zich bij dit oordeel van de Hoge Raad en van de toenmalige Procureur-Generaal bij dat college te kunnen aansluiten. Nu het door de commissie beoogde doel in de praktijk van de strafrechtspraak reeds in belangrijke mate is verwezenlijkt, bestaat aan een uitdrukkelijke wetsbepaling geen dringende behoefte en moet zo'n bepaling zelfs ongewenst worden geacht, voor zover zij de verdere ontwikkeling van die rechtspraak zou kunnen hinderen. Om deze reden heeft hij ervan afgezien in het wetontwerp een algemeen voorschrift omtrent het passeren van vormverzuimen door de appel- en cassatierechter op te nemen. Zoals wel vanzelf spreekt, mag hieraan overigens niet de gevolgtrekking worden verbonden, dat hij de grondgedachte van het voorstel van de commissie afwijst. Met de functionele aanpak, die in de rechtspraak aan het vraagstuk van de vormverzuimen wordt gegeven, kan hij zich geheel verenigen.

Artikel I

A. Volgens artikel 72, vierde lid, van het Wetboek van Strafvordering, zoals dit bij de Wet van 26 oktober 1973, Stb. 509, opnieuw is vastgesteld, moet de rechtbank, indien de opgelegde vrijheidsstraf de duur van de op het tijdstip van de einduitspraak reeds ondergane voorlopige hechtenis met minder dan 30 dagen overtreft, het bevel tot voorlopige hechtenis opheffen met ingang van het tijdstip waarop de duur van de voorlopige hechtenis gelijk wordt aan die van de straf. Geen rekening is echter gehouden met het geval dat naast de vrijheidsstraf een maatregel, welke vrijheidsbeneming medebrengt of kan medebrengen, onvoorwaardelijk is opgelegd¹. Het gevolg is dat een verdachte die zich in voorlopige hechtenis bevindt en die ter beschikking van de regering wordt gesteld in vrijheid zou moeten worden gesteld, wanneer tevens een korte vrijheidsstraf is opgelegd hangende de behandeling van het tegen het eindvonnis in eerste aanleg ingestelde hoger beroep. Dat dit niet de bedoeling kan zijn, blijkt uit artikel 72, derde lid, Sv. waar is bepaald dat de voorlopige hechtenis doorloopt indien uitsluitend een maatregel welke vrijheidsbeneming medebrengt of kan medebrengen onvoorwaardelijk is opgelegd. Voorgesteld wordt derhalve in artikel 72, vierde lid, ook uitdrukkelijk rekening te houden met het geval dat naast de vrijheidsstraf een vrijheidsbenemende maatregel onvoorwaardelijk is opgelegd. De redactie van die bepaling zal aldus beter aansluiten op die van artikel 72, derde lid.

B. Het voorstel tot herschrijving van artikel 257 beoogt in de eerste plaats dat artikel beter te doen aansluiten op artikel 255, vierde lid, van het Wetboek van Strafvordering. Het laatste artikel is bij de Wet van 20 mei 1955, Stb. 208, in die zin gewijzigd dat het mede is gaan slaan op het verzuim van de termijn waarbinnen de beschikking tot sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek overeenkomstig het bepaalde in artikel 238, eerste lid, Sv. aan de verdachte betekend moet worden. Aangezien het toen ongewijzigd gelaten artikel 257 eveneens een regeling geeft voor het geval dat de in artikel 238, eerste lid, voorgeschreven betekening is verzuimd, is een tegenstrijdigheid tussen beide artikelen ontstaan (vgl. H.R. 23 april 1963, N.J. 1964, no. 9). Deze tegenstrijdigheid wordt opgeheven door het voorstel om in artikel 257 achter de woorden 'voorgeschreven bij artikel 238' in te voegen: vierde of vijfde lid.

De nieuwe redactie van artikel 257 strekt er in de tweede plaats toe de verdachte in staat te stellen – iets wat hij thans niet kan – de nietigverklaring van de dagvaarding uit te lokken, in het geval dat de in artikel 254 Sv. voorgeschreven betekening van een aan die dagvaarding voorafgegane beschikking van de rechtbank (of in hoger beroep het gerechtshof) tot onbevoegdverklaring of verwijzing, als bedoeld in artikel 250, vierde of zesde lid, en arti-

¹ De woorden 'of kan medebrengen' die ook elders in het Wetboek van Strafvordering in dit verband worden gebezigd, zijn opgenomen omdat de in artikel 37, derde lid, van het Wetboek van Strafrecht voorziene maatregel van terbeschikkingstelling van de regering niet perse tot vrijheidsbeneming behoeft te leiden. De terbeschikkinggestelde kan namelijk ook in een gezin worden geplaatst (vgl. artikel 37c W.v.Sr.).

kel 252, eerste lid, Sv. achterwege is gebleven. De verdachte kan, nadat het begane verzuim hersteld is, alsdan trachten toch nog zijn buitenvervolginstelling te bewerken door het aanwenden van de hem in artikel 252 toegekende rechtsmiddelen, dat wil dus zeggen door alsnog hoger beroep respectievelijk beroep in cassatie tegen de beschikking in te stellen. Een aanvulling van artikel 257 in deze zin is in het verleden bepleit door Blok-Besier, Het Nederlandsche strafproces, deel I, blz. 621, en lijkt inderdaad wenselijk tot betere waarborg van de rechten, die het Wetboek van Strafvordering de verdachte toekent.

C. Wordt artikel 257 herschreven, zoals hierboven toegelicht, dan moet artikel 262, met een verwijzing naar dat artikel worden aangevuld. Dit laatste artikel verklaart immers de artikelen 250–255 van overeenkomstige toepassing wanneer tegen een dagvaarding, waaraan geen kennisgeving van verdere vervolging of verwijzing naar de terechtzitting is voorafgegaan, door de verdachte een bezwaarschrift wordt ingediend.

D. De voorgestelde herschrijving van artikel 322, tweede lid Sv. maakt het mogelijk, dat, indien het onderzoek na schorsing opnieuw wordt aangevangen, met toestemming van de officier van justitie en de verdachte van het opnieuw horen van een tijdens het voorafgegaane onderzoek ter terechtzitting gehoorde getuige wordt afgezien, maar dat toch de verklaring van die getuige voor het bewijs kan worden gebruikt. Mits op de nadere zitting voorgelezen, zal de verklaring als aldaar afgelegd worden beschouwd. Het is, ter voorkoming van misverstand, uiteraard wel gewenst dat de rechter de verdachte zonodig wijst op deze consequentie van het besluit om van het opnieuw horen van de getuige af te zien.

Het nuttig effect van deze wijziging is, dat de noodzaak om getuigen bij herhaling op de zitting te laten verschijnen (dat wil zeggen vóór en na de schorsing) wordt beperkt. Het bestaande artikel 322, tweede lid, Sv. houdt namelijk alleen rekening met het geval, dat een bij het voorafgaand onderzoek gehoorde getuige inmiddels overleden is of niet op de nadere zitting heeft kunnen verschijnen, dan wel, verschenen zijnde, geen verklaring heeft willen afleggen. De voorgestelde aanvulling zal ook betekenis hebben voor de verzet- en appèlprocedure en de procedure na verwijzing door de Hoge Raad (vgl. de artikelen 403, 418 en 441).

E. Het nieuwe artikel 408 Sv. is reeds toegelicht in §2 van het algemeen gedeelte van deze memorie. Daaraan kan nog worden toegevoegd, dat in het nieuwe artikel het geval dat het vonnis met toepassing van artikel 363, tweede lid, Sv. aan de verdachte is voorgelezen, niet meer afzonderlijk is genoemd. Reeds uit het bepaalde in artikel 408, eerste lid, onder b, volgt zonder meer dat in zo'n geval de termijn van het hoger beroep begint te lopen op het tijdstip van de voorlezing, zijnde immers het tijdstip waarop zich een omstandigheid heeft voorgedaan waaruit voortvloeit dat het vonnis de verdachte bekend is.

F. Het lijkt gewenst in een nieuw artikel 423a buiten twijfel te stellen, dat de appèlrechter bij het constateren van een onvolledigheid in de vermelding van de wettelijke voorschriften waarop de straf of maatregel is gegrond, zal kunnen volstaan met de betreffende artikelen alsnog aan te halen en het beroepen vonnis alleen te dien aanzien te vernietigen. Een dergelijk voorschrift is thans reeds te vinden in artikel 442 voor de cassatieprocedure.

G. Voor een toelichting op het nieuwe artikel 432, dat geheel parallel loopt aan het nieuwe artikel 408, moge worden verwezen naar §2 van het algemeen gedeelte van deze memorie, alsmede naar hetgeen hierboven nog over artikel 408 is opgemerkt.

H. In het wetboek van Strafvordering is geen bepaalde termijn gesteld voor de inzending van het cassatiedossier door de griffie van het gerecht dat het vonnis of arrest heeft gewezen aan de griffie van de Hoge Raad. Om de spoedige inzending van het dossier te bevorderen, is zo'n termijn wel gesteld in artikel 56, tweede lid, van de Wet op de economische delicten en artikel 11, derde lid, van de Cassatieregeling voor de Nederlandse Antillen.

Voorgesteld wordt een dergelijke termijn thans ook op te nemen in artikel 433, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering. In verband daarmee zal artikel 56, tweede lid, van de Wet op de economische delicten kunnen vervallen. Ook artikel 11, derde lid, van de Cassatieregeling voor de Nederlandse Antillen zal als overbodig naast het nieuwe artikel 433, derde lid, kunnen vervallen. Aangezien voor het laatste echter een Rijkswet nodig is, kan dit niet bij het onderhavige wetsontwerp gebeuren, maar zal daartoe een voorkomende gelegenheid moeten worden afgewacht.

I. Het herschreven artikel 434 kwam reeds in het algemeen gedeelte van deze memorie (zie 52) ter sprake. Het eerste lid van het artikel is ontleend aan artikel 409, tweede lid. De voorgestelde wijziging hangt samen met de nieuwe regeling van de termijn waarbinnen het beroep in cassatie volgens artikel 432 moet worden ingesteld. Voorkomen moet worden, dat de Hoge Raad het beroep in cassatie door het openbaar ministerie en de verdachte in dezelfde zaak afzonderlijk zou moeten behandelen. Het bestaande artikel 434, eerste en tweede lid, kan in verband met het vorenstaande vervallen.

De tekst van het nieuwe artikel 434, tweede lid, is ontleend aan artikel 434, derde lid (oud). Een materieel verschilpunt met de bestaande regeling is, dat de termijn waarbinnen de verdachte zijnerzijds alsnog beroep in cassatie kan instellen, nadat het openbaar ministerie dit heeft gedaan, van acht op veertien dagen is gebracht. Deze wijziging sluit aan bij de nieuwe cassatietermijn in artikel 432.

J. Na de verlenging van de termijn voor het instellen van het beroep in cassatie door het openbaar ministerie en de verdachte in het nieuwe artikel 432, lijkt het logisch de termijn van tien dagen, bedoeld in artikel 435, tweede lid, waarbinnen de beledigde partij een schriftuur kan indienen eveneens op veertien dagen te brengen.

Artikel II

Voor de wijziging van artikel 56 van de Wet op de economische delicten moge worden verwezen naar hetgeen in de toelichting op artikel I, onder H, over dit artikel is opgemerkt.

Artikel III

Deze overgangsbepaling is in overeenstemming met de algemene regel volgens welke reeds lopende procedures beheerst blijven door het recht dat gold toen de zaak aanhangig werd gemaakt.

De Minister van Justitie,
A.A.M. van Agt